

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת צו

בזמני עליה יזדרז לתקוע יתד בנפשו לקנות
המדות שנתנו לו במתנה

**צו את אהרן ואת בניו לאמר. זאת תורת
העולה. (ו א - ב)**

ברש"י: אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות.

והיינו שמזהיר הכתוב ומזרוז בתורת
העולה, שלא יתעצל בה האדם וישמור בה
היטב. ומתייחס זה הזירוז כמו כן אף לזמני
עולה שבנפש, כאשר זוכה איש ישראל
במתנת חינם מן השמים לתורת העולה,
בעליה שמעלין את נפשו בקודש, כדוגמת
החתן הדומה למלך. - שיזהר ויזדרז
לשמור על המדרגות השאולים בידו, שלא
יאבדו ויתנדפו ממנו, רק ינצל אותם היטב,
ויתקע עמוק בלבו ונפשו הקניינים
הרוחניים הנעלים הללו, ולקבוע כח
המלכות הפנימית בנפשו, להתגבר איתן
בכל דבר, עד שייעשו אלו המעלות שניתנו
לו במתנה כמו 'טבע שני', ויתקיימו תמיד
בידו.

כבידות עצבות וגאווה הינם המידות הרעות
מפסדי הזריזות

צו את אהרן ואת בניו לאמר. (ו ב)

ברש"י: אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות.

והיינו שהיה כאן ציווי לזרוז את אהרן
מיד, וזירוז לדורות, שצריך שיזרוז את אהרן
ובניו שירכשו להם את מדת הזריזות, והוא
ציווי נצחי מיד ולדורות, שיקנה האדם את
מידת הזריזות בכל קיום המצות, שיקיימם
בזריזות ובחריצות.

נמצא למעשה: שהוא חיוב על כל אדם
לרכוש לעצמו את מידת הזריזות. ונתבאר
שהמפסידים את האדם מהזריזות הם:
העצלות וכבידות, ששורשם העצבות
וטמטום הלב כאבן והדאגות. וכן מידת
הגאות שהוא שורש כל המידות רעות.
והדברים שיביאו האדם למידת הזריזות הוא
(כמו שכתב בתניא [פרק כו]) 'השמחה
ופתיחת הלב וטהרתו מכל גנדוד דאגה
ועצב בעולם'.

בזמני שמחה והודאה צריך לזכור גם את הזמנים הרעים שהיו

אם על תודה יקריבנו וְהַקְרִיב עַל זִבְחַת הַתּוֹדָה חֲלוֹת מִצּוֹת וְגו'. עַל חֲלוֹת לְהִם חֲמִץ יִקְרִיב קֶרְבָּנוּ וְגו'. (ז יב-יג)

הרי מתבאר שבזמני השמחה צריך האדם לזכור את הזמנים הרעים שהיו עליו מקודם, שלפעמים נדמה לאדם שכך הוא דרך העולם דור הולך ודור בא, אך בעת שזוכר הוא מכל הצרות והעגמת נפש שעברו עליו עד שזכה להגיע לעת שמחה גדולה זו הרי הוא מודה בעומק לבבו להשי"ת על שהחיהו וקיימו וסיפק לו די מחסורו עד הגיעו לשמחה זו.

וכיסוד דברינו כתב גם כן במהר"ל בספר תפארת ישראל [פרק ל] שמתעם זה ישנו בקרבן תודה 'לחם חמץ' ו'לחם מצה' להורות על ההודאה לה' על ימי ההרעה כימי הטובה. וז"ל: "כי התודה הוא שיש בו חמץ ומצה, ואין לך קרבן שיש בו חמץ ומצה כמו קרבן זה. אף על גב שלא היה קרב על מזבח. מכל מקום 'קרבן' נקרא. ולכן אמרו [ויק"ר ט, ז] כל הקרבנות יהיו בטלים לעתיד. חוץ מקרבן תודה. מפני שיש בו חמץ ומצה. שהם שני דברים חלוקים שאין זה בזה. להודיע כי כל הכחות אשר הם מחולקים. הכל הוא אליו יתברך. ודבר זה ראוי שיהיה הקרבן. כאשר נעשה לו נס והציל אותו מן המיתה. ובזה מודה לו כי האדם הוא אל השם יתברך. שהרי הציל אותו. ושעל זה מביא קרבן תודה. ולא שהוא לבד אל השם יתברך, רק כל הנמצאים וכל חלופי המציאות, הכל הוא

כל עניני המקדש נפעלים בגלות על ידי יסורים רוחניים

זאת תורת החטאת. (ו יח)

ובודאי שעבודת הקרבנות שייך בכל דור ודור, שהרי כבר איתא מהבעל שם טוב הקדוש, זי"ע ועכ"י, שהתורה נצחית היא, לכל דור ולכל זמן ולכל יהודי באשר הוא שם. כמו שהביא בסה"ק כתר שם טוב [פר' חוקת]: 'כמו שלימד הבעל שם טוב ז"ל שכל המצות הם נצחיות בשכל, אף שבפועל הם בזמן ומעשה, מכל מקום בשכל הם תמיד נצחיים. כי התורה הוא אלקותו ואלקותו נצחיות, כמו שאומרים כל תלמידי הבעל שם טוב ז"ל בשמו: שכל התורה צריכה להמצא תמיד בכל זמן, בדרך חכמה ושכל, שיש ללמוד מכל מצוה רמיתה. את עצמו שעושה איזה דבר למענו יתברך שמו'.

ודוגמא לזה רואים אנו בגמרא מנחות [ק]. 'מאי דכתיב [ויקרא ו יח] 'זאת תורת החטאת, וזאת תורת האשם', כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם'. ע"כ. הרי, שבעסק התורה, הרי הוא כאילו הקריב עולה וחטאת, אף בזמן שאין בית המקדש קיים. והוא הדין כל שאר עניינים הנפעלים בבית המקדש, נעשים כיום על ידי עבודת השי"ת בגלות של יסורים רוחניים, ובזמן של אפיקורסות, כאשר עובדים השי"ת בכל מיני אופנים, שנחשב להם כעבודת המקדש.

פסח פי"ז

שעברו עליו הכל בא כדי להטיב עמו ולהביאו לטובה שנמצא בה.

וזהו מה שמצינו בגמרא ברכות [לא:]:
 "מר בריה דרבנא עבד הילולא, בדחי טובא, אייתי כסא דמוקרי בת ד' זוזי ותבר קמייהו ואיעצבו. רב אשי עבד הילולא לבריה חזינהו לרבנן דהוו קא בדחי טובא אייתי כסא דזוגיתא ותבר קמייהו ואיעצבו", ע"כ. וביאור הדברים נראה כמו שנתבאר שצריך האדם בעת השמחה לדעת שאף זמני העצב והעגמת נפש שעברו עליו, הכל היה מאת השי"ת לטובתו כדי שיוכל להגיע למה שהגיע, ובשורשו הכל טוב, ולכך שבר רב הונא לפנייהם כוס זכוכית להורות להם שאף זמני העצב והצרות וזמני ה'שכירה' שעברו עליהם, הכל בא כדי להביאם לשמחה זו.

שמחת נישואין עמ' רנח-ט

לשבת הגדול

בשבת הגדול קיבלו אפשרות דילוג וקפיצת המדרגות בבת אחת - ואף לקבל ברגע אחד כל הכלים הצריכים להשפעות המצוה על נפש האדם

והנה בעת יציאת מצרים היו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה, והיו שוים בדרגתם כמעט כהמצריים, עד ששר של מצרים הי' מקטרט בטענתו הנודעת 'הללו והללו עובדי ע"ז, מה ראו אלו ליגאל יותר מאלו'. ולא היה בידם שום מצוה ואחיזה בקדושה, כאשר הנביא מעיד בהם [יחזקאל טז ז] "ואת ערום ועריה", שלא היה בידם שום מצוה וקדושה להחזיק בהם. אלא אדרבה היו משוקעים במאוד בטומאתה

אליו יתברך, עד שהוא יתברך הוא אחד, ואין זולתו, ודבר זה יהיה לעתיד. כי יהיה השם יתברך אחד ואין זולתו. ולכך קרבן תודה לא יהיה בטל, כי קרבן תודה מורה כי כל חלופי וחלוקי המציאות אל השם יתברך. וכאשר הכל אל השם יתברך, אז הוא אחד ואין זולתו. ולכך קרבן זה לא יהיה בטל לעתיד", עכ"ל. וכן כתב עוד המהר"ל בנתיבות עולם [נתיב השמ"ח סוף פרק ג] שלכך מביאים קרבן תודה מחמץ ומצה, להודות גם על הטוב וגם על הרע, ששניהם הוא סיבה לטוב. [וכו']...

ועוד נראה לבאר ענין זה שחייבה בו התורה שצריך האדם לזכור זמני הרעה אף בעת הטובה, שענינו הוא להודיע לאדם שאף זמני הרעה טובה הם מאיתו יתברך, וללא שיעברו עליו הימים הרעים, לא היה זוכה להגיע לטובה, וכל הצער והעגמת נפש

וכבר תמהו בענינה של שבת הגדול זו, על שם נס הלזה, הלא נסים ומופתים נוראים היו במצרים בכל המכות והאותות, ומה ראו לקרוא השבת 'שבת הגדול' על שם נס זה בדוקא, שהיו שיניהם קהות ולא יכלו לומר דבר לישראל. - או כפי משמעות דברי התוס' על שם שהרגו הבכורות במצריים מכה רבה, ולכאורה נסים האחרים שנעשו שם גדולים הרבה יותר מנס זה, וצריך עיון...

המעשי, אלא אפילו ברכישת הכלים והכיס, שהם דברים פנימיים התלויים בנפשו של אדם פנימה. - גם בהם ניתן בסגולתם של ישראל כח מיוחד להפוך המידות והרצון בבת אחת לטובה ולקדושה, ובמשיכת ידיהם מהעבודה זרה נתעלו ברגע אחד מבירא עמיקתא לאיגרא רמא.

ובדבר זה נעוץ עיקרו של נס שנעשה לישראל בשבת הגדול, באשר יכלו בבת אחת להרים ראש ולשבור מוטות הטומאה והסט"א ששלטו בהם, ולהדבק עצמם ברום המדריגות של קדושת ישראל וקדושת המצוה והפסח.

וכענין שאמרו במסכת קידושין [דף מט:]:
 "על מנת שאני צדיק, אפילו רשע גמור מקודשת, שמא הרהר תשובה בדעתו".
 וגירסת כ"ק מרן זקני התו"א זצללה"ה [פרשת נח], "על מנת שאני צדיק גמור", [והארכנו בדין זה להלכתא בחיבור התשובה סימן ג ע"ש]. והוא פלא, שהרי המדובר הוא ב'רשע גמור', ומכיון שקדשה לאשה בתנאי זה "שאני צדיק גמור" הרי זו מקודשת, מחמת טעמא דשמא הרהר תשובה בדעתו. ועל כרחך למדנו כאן עוצם כח זה, שבהרהור תשובה פנימי ואמיתי נוקב ויורד חדרי לב יכול האיש הישראלי להתהפך מהותו ברגע אחד מצדיק גמור לרשע גמור.

דרשת שבת הגדול תשס"ד (חלק האגדה), לוגאנו

של מצרים ערות הארץ, עד שהעיד מרן האריז"ל בפירושא דקרא "ולא יכלו להתמהמה" [שמות יב לט], שאם היו נשארים במצרים עוד רגע אחד חלילה היו נופלים בשער הנו"ן של הטומאה שאין ממנו תקומה חלילה.

והנה בעשור לחודש הזה נצטוו בבת אחת [שמות יב כא] "משכו וקחו לכם צאן וגו', משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן למצוה". כלומר תכלית המצוה וענין השפעתה על לב ישראל, שעל ידי מקחו של פסח מבעשור, נצטוו בבת אחת בסור מרע ועשה טוב, למשוך ידיהם לגמרי מן הטומאה ורעת הע"ז, ולידבק בהתעלות בקדושה ובהתלהבות קרבן צאן של מצוה, וזו התכלית הנרצה בתועלת השפעתה של המצוה על נפשות ישראל.

ולכאורה לפי עוצם שפל המצב שהיו בו ישראל באותה שעה, הרי לא היו בידם שום כלים להיות להם לכיס ונרתיק להחזיק השפעת המצוה, ולהחדרת אור הקדושה בלבבם, וכיצד זה תפעל ההשפעה ותתקיים תכלית המצוה, למשכם ולהעלותם מעמקי תהום העבודה זרה, לקראת התקדשותם ביקוד זבח פסח.

אך נראה שבדבר זה גופא היה עיקר החידוש במצות 'משכו וקחו לכם צאן' שבשבת הגדול הלזו, שניתן אז כח מיוחד לישראל להתהפכות מהות נפש הישראלי ברגע אחד. לא רק באפשרות קיום המצוה

